

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

**SAMARAQAND DAVLAT UNIVERSITETI
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi:
№ 60920100-1,23
2021 yil " _ " _



"TASDIQLAYMAN"

SamDukF direktori:

Sh.Urakov

2021 yil "30" 08

**IJTIMOIIY ISHNING SOTSIOLOGIK TADQIQOT METODLARI
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	500 000	– Sog'liqni saqlash, ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	520000	– Ijtimoiy ta'minot
Ta'lim yo'nalishi:	60920100	– Ijtimoiy ish (faoliyatning turli sohalari bo'yicha)

Kattaqo'rg'on - 2021

Fan/modul kodi IITMST12306		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7-8	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 7-semestr-2 8-semestr-4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Ijtimoiy ishning sotsiologik tadqiqot metodlari	90	90	180	
2.	I. Fanning mazmuni: Fanni o'qitishdan maqsad – mazkur fan talabalarga empirik sotsiologik tadqiqotlar to'g'risida to'la tasavvur beradi va olingan bilimlar asosida konkret sotsiologik tadqiqotlar o'tkazish imkoniyatini beradi. SHu bilan birga tadqiqot dasturi tuzish, ma'lumotlarni qayta ishlash va olingan ma'lumotlarni tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Sotsial voqelikni empirik sotsiologik nuqtai nazardan tahlil qilish, jamiyatdagi voqea, jarayon va hodisalarni amaliy tadqiqot metodlari asosida tadqiq qilish, nazariy sotsiologiya va amaliy sotsiologik tadqiqot o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlash, mustaqil sotsiologik tadqiqotlarni tashkil qilish, o'tkazish, olingan ma'lumotlarni qayta ishlash, tahlil qilish, amaliy taklif va tavsiyalarni ilgari surish ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Ijtimoiy ish bo'yicha tadqiqotlarni tayyorlash Sotsiologik tadqiqot" tushunchasi, sotsiologik bilish tizimida uning funksiyalari. Sotsiologik tadqiqotlarning amaliy qo'llanishi. Sotsiologik tadqiqot bosqichlari to'g'risidagi turli qarashlar. Tayyorlov bosqichi; dala ishlari; ma'lumotlarni qayta ishlash; hisobot yozish. Asosiy harakat turlari: tadqiqot dasturini tayyorlash, ma'lumotlar yig'ish, ma'lumotlar tahlili. Sotsiologik tadqiqotlarning tasniflash mezonlari va asosiy turlari. Fundamental, amaliy, kompleks tadqiqotlar. Razvedkali, pilotaj, tasviriy, analitik, bashoratga oid tadqiqotlar. Monografik va tanlanma tadqiqot. Qiyosiy, panel, trend tadqiqotlar. Longityud tadqiqot. Sotsial monitoring. Sotsiologiya fanining 3 o'zaro bog'langan darajalari:1) umumsotsiologik nazariya va metodologiya 2) Maxsus sotsiologik nazariyalar 3) empirik sotsiologik tadqiqotlar. Sotsiologik tadqiqotning 4 bosqichi: 1) tadqiqotni tayyorlash 2) birlamchi ma'lumotlar yig'ish 3) ma'lumotlarni qayta ishlash 4) ma'lumotlar tahlili, hisobot.				

2-mavzu: So'rov ma'lumotlarni yig'ish usuli sifatida

So'rov tushunchasi. So'rov ma'lumotlarining sifatiy mezonlari. O'lehov instrumentining ilmiy asoslanganligi: 1) relevantlik, 2) betaraflilik (ob'ektivlik), 3) kira olishlik, 4) farqlantiruvchi qobiliyat. So'rovning asosiy bosqichlari: 1-bosqich adaptatsiya (razvedka, mashq, zondaj), 2-bosqich qo'yilgan maqsadga erishish (asosiy ma'lumotlar yig'ish), 3-bosqich so'rovni tugatish. So'rov ko'rinishlari: o'zaro ta'sirning xarakteriga ko'ra (anketa orqali va intervyu), o'tkazish joyiga ko'ra (yashash joyi yok ish joyi), tadqiqotchi bilan respondent o'rtasidagi muloqot vositasiga ko'ra (matbuot, pochta, yakkama-yakka suhbat, telefon). So'rovning turli turlarining ustunlik va kamchilik tomonlari.

3-mavzu. Anketa (so'rov varaqasi) orqali so'rov o'tkazish

So'rov varaqasi orqali so'rov o'tkazish spetsifikasi birlamchi sotsiologik ma'lumotlar yig'ish metodi sifatida. Anketali so'rovning turli ko'rinishlari. Anketali so'rovning ustunlik va kamchiliklari.

Anketali so'rov bosqichlari va protseduralari. Sotsiologik so'rov varaqasi (anketa) so'rovning asosiy instrumenti sifatida. So'rov varaqasining mantiqiy va tashkiliy tuzilishi, uni loyihalashtirishning asosiy tamoyillari va qoidalari. Kirish qismining o'rni va ahamiyati: tadqiqot maqsadlarini tushuntirish, javob berish qoidasini bayon etish, anonim xarakterda ekanligini kafolatlash. So'rov varaqsining asosiy qismi: dasturli savollarni tadqiqot savollariga o'tkazish; mazmun bloklarini loyihalash; so'rov varaqasining mantiqiy chizmasini tuzish. So'rov varaqsining yakuniy qismi: "pasport savollar" qo'yiladigan talablar. So'rov varaqasi kompozitsiyasi va uni rasmiylashtirish. Anketali so'rovni muvaffaqiyatli o'tkazish uchun zarur shart-sharoitlar. Pilotaj tadqiqot tushunchasi. So'rov varaqasini tarqatish va yig'ib olish texnikasi.

4-mavzu. Intervyu sotsiologik so'rov metodi sifatida

Intervyu sotsial informatsiya yig'ishning o'ziga xos metodi sifatida. Intervyuning so'rov varaqasi (anketali) orqali so'rov o'tkazishdan umumiy farqi. Sotsiologik va jurnalistik intervyuning xarakterli xususiyatlari. Intervyu tasniflari: maqsad va vazifalariga ko'ra (terapevtik, sotsiologik, jurnalistik), texnikasiga ko'ra (fokuslashgan, fokuslashmagan, ochiq, yopiq); protsedurasiga ko'ra (direktiv, nodirektiv, formallashtirgan, erkin); respondentlarning xarakteriga ko'ra (guruh, yakka).

Intervyu protsedurasida ma'lumotlar olishda sifatiy metodikalarning hukmronligi. Psixoanalitik g'oyalar erkin intervyu o'tkazish texnikasini ishlab chiqish uchun nazariy-metodologik asos sifatida. Intervyu mobaynida semantik noaniqlikni bartaraf etish vositalari. Intervyu sotsiolog bilan respondent sotsial-psixologik o'zaro munosabatining jarayoni sifatida. Suhbat yo'nalishining texnik usullari va respondentni javob berishga

undash. "Intervyuer ta'siri". Intervyu usuli orqali olingan ma'lumotlarni qayd etish, qayta ishlash va tahlil qilish xususiyatlari.

5-mavzu. Fokus-guruh va Ekspert-so'rovi

Fokus-guruh metodining metodologik asoslari. Fokuslashgan intervyu va fokus-guruh. Fokus-guruhlarni shakllantirishning umumiy tamoyillari. Fokus-guruhlarni tashkil etish va fokus-guruh natijalarini umimlashtirish va tahlil qilish. Fokus-guruh natijalarini qayd etish usullari. Fokus-guruh natijalarini rasmiylashtirish tartibi.

Ekspert-so'rov metodologiyasi. Ekspert so'rov turlari. Ekspertlarni tanlash. Ekspert baholari validligi omillari. Ekspert so'rovi metodini qo'llash murakkabliklari. Ekspert so'rovi natijalarini rasmiylashtirish talablari.

6-mavzu. Ijtimoiy ish ob'ektini o'rganishda korrelyatsiya va regressiya tahlili usuli

Hujjatlar sotsiologik ma'lumotlarning eng muhim manbai sifatida. Sotsiologiyada hujjat tushunchasi. Hujjatlar tasnifi: ma'lumotlarni qayd etilishiga ko'ra; ma'lumotlarni olish usuliga ko'ra; mualliflik xarakteriga ko'ra; ma'lumotlarga "yaqinlik" darajasiga ko'ra. YOzma hujjatlar: davlat va markaziy arxivlar; tashkilot va korxona arxivlari; hisobot statistikalari; ilmiy nashrlar; matbuot; shaxsiy hujjatlar; empirik ma'lumotlar arxivi. Ikonografik hujjatlar (kino-video va fotohujjatlar). Fonetik hujjatlar. Sotsiologik tadqiqotlarda hujjatlarni tahlil qilish metodidan foydalanishning ustunlik va kamchilik tomonlari.

An'anaviy (klassik) formallashtirish (miqdoriy, kontent-analiz). Hujjatlarni tahlil qilishning an'anaviy usullarining umumiy tavsiflari: matnlarning ko'p qirraligi, hujjatlar mazmuni va yaratish maqsadlari; mazmunni sharhlash va ob'ektivlik. Hujjatlarni klassik tahlil qilish turlari. Hujjatlarni tahlil qilish metodi bilan boshqa birlamchi ma'lumotlar to'plash metodlari o'rtasidagi nisbat. Hujjatlarni ichki va tashqi tahlil qilish. Huquqiy va psixologik tahlil.

7-mavzu. Kontent-analiz metodi

Kontent analiz hujjatlarlarni formal tahlil qilish vositasi sifatida. Sotsiologik tadqiqotda bu metoddan foydalanish imkoniyatlari. Hujjatlarni formal tahlil qilishning metodologik masalalari. Hujjatlar tili muammosi.

Kontent-analiz mohiyati, uning umumiy tavsifi, kuchli va kuchsiz tomonlari. Semantik, sintaksis, pragmatik va miqdoriy tahlil. Kontent-analiz texnikasi. "Mazmun birligi", "kuzatish birligi", "o'lchash (hisob-kitob) birligi" tushunchalari. Mazmun birliklarini loyihalashtirish usullari. Kontent-analizni amalga oshirish metodikasi. Hujjatlarni tanlash va hujjat tipidagi ma'lumotlarning sifati. Jamoatchilik fikrini o'rganishda kontent-analiz metodlaridan foydalanishning afzalliklari.

8-mavzu. Kuzatish metodi turlari va uning protsedurasi

Ijtimoiy fanlarda kuzatish metodi. Kuzatish metodining mazmun mohiyati. Ilmiy kuzatishning alohida belgilari. Sotsiologik kuzatish xususiyatlari. Kuzatish turlari. Rasmiylashtirilgan kuzatish. Ichki va tashqi kuzatish. Ichki anonim kuzatish. Kuzatish metodining yutug'i va kamchiliklari. Kuzatish metodida kuzatuvchining roli.

9-mavzu. Sotsial eksperiment

Ilmiy eksperiment xususiyatlari. Sotsial eksperiment metodologiyasi va metodikasi. Eksperiment o'tkazish protsedurasi. Eksperimentda guruhni shakllantirish. Eksperimentni tashkil etish va o'tkazish murakkabliklari.

10-mavzu. Sotsiologik tadqiqotlarda biografik metodlar

Biografik metodning imkoniyatlari va kamchiliklari. Biografik tadqiqotlarda ma'lumotlarning ob'ektivligi mezonlari. Biografik ma'mulotlar manbalari. Biografik intervyu turlari. Biografik tadqiqotlarda narrativ hikoya metodini qo'llash. Biografik tadqiqot natijalarini qo'llash sohalari.

11- mavzu. Sotsiologik tadqiqotlarda keys-stadi (case-study)

Sotsiologik amaliyotda keys metodini qo'llash xususiyatlari. Keys-stadi metodi bo'yicha tadqiqot turlari. Keys-stadi metodining yutuqlari va kamchiliklari. Keys metodining qo'llash sohalari. Keys-stadi natijalarini umumlashtirish va tahlil qilish xususiyatlari.

12-Mavzu: Genogramma usuli (oila tarixi)

Oila ijtimoiy tizim sifatida. Oilaning makrodinamik va mikrokinamik parametrlari. Oiladagi ijtimoiy rollar va maqomlar. Ularning o'zgarishi. Oilaviy "madaniy kapital" ni o'tkazish va qadriyatlarni o'zgartirish. Genogramma diagnostika usuli sifatida. Uning maqsad va vazifalari. Oila genogrammasini tuzish algoritmi. Genogramma usulining qo'shimcha xususiyatlari.

13-Mavzu: Ijtimoiy ishda psixologik usullardan foydalanish.

Ijtimoiy ishda psixodiagnostika usullaridan foydalanishning dolzarbligi va imkoniyatlari. Ruhiy xususiyatlarni o'lchash tamoyillari. Psixodiagnostik testning maqsadi va xususiyatlari. Testlarning turlari va turlari (intellektual, shaxsiyat). Proyektiv usullar: mohiyati, qo'llash xususiyatlari va natijalarni sharhlash muammolari.

Sotsiometriyaning maqsad va vazifalari. Sotsiometrik usul yordamida tashxis qo'yilgan ma'lumotlar turlari. Sotsiometrik mezonlar. Parametrik va parametrik bo'lmagan sotsiometriya protseduralari: qiyosiy tahlil. Jarayon va

ma'lumotlarni qayta ishlash. Sotsiomatrix, sotsiogramma, sotsiometrik indekslar. Sotsiometrik metodning modifikatsiyalari.

Semantik usullarning mohiyati va imkoniyatlari. Semantik differentsial usul: ishlab chiqish va amalga oshirish tartibi (toifalar va xususiyatlarni aniqlash, masshtablash).

Ijtimoiy diagnostikaning turli darajalarida psixologik usullardan foydalanish xususiyatlari.

14- mavzu: Ijtimoiy ishda konfliktlarni bartaraf etish taktikasi va usullari

Muzokaralar umumiy strategiyasi va modellari. «O'zaro manfaatlar», «yon berish-yaqinlashish» modellari. R.Fisher va U.Yurining muzokaralarni prinsipial olib borish usuli. Konfliktlarni hal etishda uchinchi taraf ishtiroki, arbitraj, mediatorlik. Mediatorlik strategiyasi va texnikasi. Muzokaralar ishtirokchisiga talablar va psixologik muhitni tartibga solish. Muzokaralar uslubi (shiddatli, mo'adil, savdo, hamkorlik). Muzokaralarni tashkil etish.

15-Mavzu: Tadqiqot davomida olingan ma'lumotlarni qayta ishlash metodikasi.

Birlamchi (to'plangan) ma'lumotlarni kodlash yoki shifrlash. Birlamchi ma'lumotlarni matematik qayta ishlash vositalarini tanlash. Qabul qilingan ijtimoiy ma'lumotlarni statistik tahlil qilish. O'lchov shkalalarining asosiy turlari. Ijtimoiy axborotni qayta ishlashning texnik vositalari.

Qabul qilingan ma'lumotlarni tartibga solish va tizimlashtirish - guruhlash va tasniflash. Oddiy guruhlash. O'zaro guruhlash. Jadvallar, diagrammalar, poligonlar, diagrammalar (bar, chiziq, pirog, shakl), gistogrammalar va boshqalar.

Empirik va nazariy tipologiya. O'zgaruvchilar orasidagi munosabatlarni topish. Arifmetik o'rtacha. Dispersiya. Korrelyatsiya koeffitsienti. Takroriy va qiyosiy tadqiqotlar ma'lumotlarini tahlil qilish. Miqdoriy va sifat jihatidan tahlil qilish. Sifatli va miqdoriy ma'lumotlarni tahlil qilishda harakatlar ketma-ketligi. Miqdoriy usullarning kamchiliklari va sifat usullarining afzalliklari.

III. Amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Sotsiologik tadqiqotlarning asosiy bosqichlari
2. Sotsiologik tadqiqot dasturi va uning tarkibiy elementlari
3. Anketa (so'rov varaqasi) tuzish
4. Intervyu sotsiologik so'rov metodi sifatida
5. Fokus-guruh
6. Ekspert-so'rovi
7. Hujjatlarni tahlil qilish metodi
8. Kuzatish turlari va uning protsedurasi

9. Sotsial eksperiment
10. Sotsiologik tadqiqotlarda biografik metodlar
11. Internet tadqiqotlar
12. Sotsiologik tadqiqotlarda keys-stadi (case-study)
13. Genogramma usuli (oilalar tarixi)
14. Ijtimoiy ishda psixologik usullardan foydalanish
15. Ijtimoiy ishda konfliktlarni bartaraf etishda muzokara taktikasi

Seminar mashg'uloti bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:

16. Ijtimoiy ish bo'yicha tadqiqotlarni tayyorlash
17. So'rov ma'lumotlarni yig'ish usuli sifatida
18. Anketa (so'rov varaqasi) orqali so'rov o'tkazish
19. Intervyu sotsiologik so'rov metodi sifatida
20. Fokus-guruh va Ekspert-so'rovi
21. Ijtimoiy ish ob'ektini o'rganishda korrelyatsiya va regressiya tahlili usuli
22. Kontent-analiz metodi
23. Kuzatish turlari va uning protsedurasi
24. Sotsial eksperiment
25. Sotsiologik tadqiqotlarda biografik metodlar
26. Sotsiologik tadqiqotlarda keys-stadi (case-study)
27. Genogramma usuli (oilalar tarixi)
28. Ijtimoiy ishda psixologik usullardan foydalanish
29. Ijtimoiy ishda konfliktlarni bartaraf etish taktikasi va usullari
30. Tadqiqot davomida olingan ma'lumotlarni qayta ishlash metodikasi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar:

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ijtimoiy tadqiqotlar va sotsiologik tadqiqotlar: umumiylik va tafovut
2. Ilmiy so'rov belgilari
3. Tasodifiy va notasodifiy tanlov
4. Anketali so'rov varaqasi kompozitsiyasi
5. Intervyuda moderator startegiyasi
6. SHaxsiy intervyu (face-to-face)
7. Kabinet so'rovlari (Desk Research)
8. VALS Survey so'rov varaqalari (online version)
9. Ekspert so'rov metodologiyasi
10. Nooddiy ekspertlar
11. Praymeriz
12. Sotsiologiyani hujjatli manbalari
13. Sotsiodramaturgik va etnometodologik eksperimentlar
14. Action research
15. Action research metodlari
16. Sotsiometrik protseduralar

	17. Gellap instituti 18. Konsalting tashkilotlar 19. Sotsiologik tadqiqotning tashkiliy protsedurali rejasi 20. Nuqtali va qayta tadqiqotlar 21. Operativ tadqiqotlar 22. Ideal va real tanlanma yig'indi 23. Tanlanma yig'indi pasportichkasi 24. Anketali so'rovnomada "ism effekti" 25. Sotsiologik tadqiqotlarda buyurtma va buyurtmachi 26. Marketing tadqiqot natijalarini qo'llash sohalari 27. Sotsial ma'lumotlar yig'ish va qayta ishlashning metod, metodika va texnik vositalarini tanlash 28. Hujjatlarni formal tahlil qilishning metodologik masalalari. 29. Jamoatchilik fikrini o'rganishda kontent-analiz metodlaridan foydalanishning afzalliklari 30. Biografik tadqiqotlarda narrativ hikoya metodini qo'llash 31. Ekspert baholari validligi omillari 32. Siyosiy tadqiqot natijalarini tahlil qilish va qo'llash tartibi 33. Kontent-analizni amalga oshirish metodikasi 34. Sotsiologik va jurnalistik intervyuning xarakterli xususiyatlari 35. Fokuslashgan intervyu va fokus-guruh 36. Marketing tadqiqotlarda reprezentativlikni ta'minlash muammolari 37. Sotsiologik so'rov varaqasi (anketa) so'rovning asosiy instrumenti sifatida 38. Sotsiologik tadqiqotlarda tanlashlarning matematik tahlili 39. Birlamchi o'lchov protsedurasining tekshirishda ishonchlilik usullari 40. Hujjatlarni klassik tahlil qilish turlari 41. Sotsiologik tadqiqotda tushunchalarning operatsionalizatsiyasi chegaralari 42. Tadqiqot muammosi turlari va sotsiologik tadqiqot dasturida ularni formallashtirish yo'llari 43. O'lchash etalonlarini izlash 44. Monografik va tanlanma tadqiqot 45. Sotsiologik tadqiqotlarning tasniflash mezonlari va asosiy turlari Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: – sotsiologik tadqiqotning mohiyati va mazmuni; sotsiologik tadqiqot bosqichlari va turlari; sotsiologik tadqiqot dasturi, uning tarkibi; gipoteza, uning turlari, gipotezani ilgari surish; tanlash, tanlash me'zonlari, tanlash turlari; o'lchash va shkalalar; birlamchi ma'lumotlar to'plash metodlari; ma'lumotlar to'plashning miqdoriy va sifatiy metodlari <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi;</i>

	– tadqiqot dasturini tuzishni; tadqiqot muammosini nazariy tahlil qilishni; tadqiqot byudjeti hisob-kitobini tuzishni; strategik rejani ishlab chiqishni; sotsiologik tadqiqotning tashkiliy-protsedurasini ishlab chiqishni; tanlashni amalga oshirishni; yo‘nalish xaritasi tuzish va undan foydalanishni; so‘rov varaqasi tuzishni; so‘rov varaqasi orqali tadqiqot o‘tkazishni; intervyu kartochkasini yaratishni; respondentlar bilan intervyu o‘tkazishni; hujjatlar mazmunini tahlil qilishni; kuzatishni tashkil qilish va uni amalga oshirishni; kuzatish varaqasi tuzishni; sotsiometrik varaqa (anketa) tuzishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; – sotsiologik tadqiqot o‘tkazish; sotsial monitoring olib borish; tashkilot, muassasa, korxonalar bilan sotsiologik tadqiqot o‘tkazish uchun buyurtmalar olish; sotsiologik tadqiqotlar asosida bashorat qilish va loyihalashtirish <i>ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak</i>.
4.	VII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari: • muammoli ma’ruzalar; • interfaol keyslar va assismentlar; • munozarali mashg‘ulot (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • kichik guruhlarda ishlash; • RR-taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VIII. Kreditlarni olish uchun talabalar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish vajoriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. Санжар Юлдашев. Социологик тадқиқот методологияси [матн] Юлдашев С. - Т.: Тошкент ислом университети, 2018. - 228 б. 2. Юлдашев С.Р. Социологик анкета тузиш назарияси ва амалиёти. Илмий-услубий қўлланма. – Тошкент: Yashlar nashriyot uyi, 2020. 72 б. 3. Добренёв В.И. Кравченко А.И. Фундаментальная социология. 3-том. Методика и техника исследования. – М.:ИНФРА-М, 2009. – 768 с. 4. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. – М.:Омега-Л, 2007. – 567 с. Qo‘shimcha adabiyotlar: 1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent. O‘zbekiston nashriyoti, 2017.

2. Mirziyoev SH.M. Qonun ustuvorligi va manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent. O'zbekiston nashriyoti, 2017.
3. Белановский С.А. Глубокое интервью. Уч. пособие. - Москва.: Никколо-Медиа, 2001.
4. Масленников Е.В. Экспертное знание: Интеграционный подход и его приложение в социологическом исследовании. - Москва., 2001.
5. Морено Дж. Социометрия: экспериментальный метод и наука об обществе. – Москва., 2001.
6. Батыгин Г.С. Лекции по методологии социологических исследований. М.: "Российский университет дружбы народов", 2008. С. 353.
7. Добриенков В.И., Кравченко А.И. Методы социологического исследования. М.: "Инфра-М", 2004. С. 767.
8. Лютынский Я. Вопрос как инструмент социологического исследования / Статья является сокращенным вариантом работы: J. Lutynski Pytanie jako narzedzie w surveyowych badaniach sociologicznych. // Studia sociologiczne., 1979, MS 1, S. 93—118.
9. Никандров В. В. Вербально-коммуникативные методы в психологии. СПб.: Речь, 2002. Осипов Г.В. Методы измерения в социологии. Москва : Наука , 2003.
10. Рогозин Д.М. Когнитивный анализ опросного инструмента. М.: «Общественное мнение», 2002. – 251 с

Internet saytlari:

1. www.irbwatch.org.
 2. www.websm.org
 3. www.Treatment.org
 4. www.thoughtfield.com
 5. <http://www.pollster.com>
 6. www.gallup.com
 7. www.streamlinesurveys.com
 8. www.zogby.com
 9. www.knowledgenetworks.com
 10. www.harrisinteractive.com
 11. www.sms-hawaii.com
 12. www.worldopinion.com
 13. www.surveymonkey.com
 14. www.srl.uic.edu
 15. <http://w4.ub.uni-konstanz.de>
7. Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali O'quv-uslubiy kengashining 2021-yil 28.08 / -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

8.	Fan/modul uchun mas'ul: Z.Xujanov – SamDUKF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot” kafedrası assistenti
9.	Taqrizchilar: M.Sherov – SamDU, “Sotsiologiya va ijtimoiy ish” kafedrası dotsent (tashqi)